

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 324/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen polttoaineiden arvonlisäprosentin alentamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pekka Aittakummun /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 324/2022vp:

Aikooko hallitus alentaa polttoaineiden arvonlisäveroa tai kohdentaa arvonlisäverosta kertyviä tuloja polttoaineiden valmisteveron alentamiseen ja

miten hallitus perustelee sen, jos näin ei aiota toimia?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Arvonlisäverolain (1501/1993) mukaan veroa suoritetaan periaatteessa kaikesta liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta tavaroiden ja palvelujen myynnistä. Arvonlisäverolain mukainen yleinen verokanta on 24 prosenttia. Alennettua 14 prosentin verokantaa sovelletaan elintarvikkeisiin, ravintola- ja ateriapalveluihin sekä rehuihanteisiin. Alennettua 10 prosentin verokantaa sovelletaan eräisiin muihin hyödykkeisiin, kuten henkilökuljetukseen, majoituspalveluihin ja lääkkeisiin. Polttoaineiden myyntiin sovelletaan yleistä 24 prosentin verokantaa.

Arvonlisäverotuksessa sovellettavista verokannoista on säädetty jäsenvaltioita sitovasti yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetussa neuvoston direktiivissä (2006/112/EY). Direktiivin mukaan jäsenvaltioilla voi olla vähintään 15 prosentin yleisen verokannan lisäksi enintään kaksi vähintään 5 prosentin alennettua verokantaa. Tavarat ja palvelut, joihin jäsenvaltiot voivat soveltaa alennettua verokantaa, on lueteltu direktiivin liitteessä III. Jäsenvaltiot voivat lisäksi soveltaa yhtä 5 prosenttia alemmaa verokantaa (superalennettu verokanta) ja vapautusta, johon liittyy edeltävissä vaiheissa maksetun arvonlisäveron vähennysoikeus (nollaverokanta), tiettyihin seitsemään liitteen III kohtaan ja tiettyin edellytyksin toisen jäsenvaltion soveltaman poikkeuksen nojalla muihinkin liitteen kohtiin.

Liikennepolttoaineet eivät sisälly liitteeseen III. Direktiivin mukaan alennettua verokantaa ei siten voida soveltaa liikennepolttoaineisiin. Euroopan komissio on todennut 23.4.2022 päivätyssä kirjeessään (REF.Ares(2022)3181762 - 23/04/22), että moottoriajoneuvojen polttoaineet eivät voi hyötyä alennetuista arvonlisäverokannoista.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin lisäksi soveltaa vähintään 12 prosentin alennettuja verokantoja samoihin hyödykkeisiin ja samoin edellytyksin kuin verokantapoikkeuksen saaneet valtiot sovelsivat 1.1.2021 edellyttäen, että vähintään 5 prosentin verokantoja on enintään kaksi. Vähintään 12 prosentin verokantaa voitaisiin siis näillä edellytyksillä soveltaa muihinkin hyödykkeisiin kuin direktiivin liitteessä lueteltuihin. Direktiivin uusittujen verokantasäännösten eräänä tavoitteena on poistaa asteittain ympäristön kannalta haitallisten tuotteiden etuuskohtelu. Alennettuja verokantoja saadaan soveltaa fossiilisiin polttoaineisiin ja muihin tavaroihin, joilla on samankaltainen vaikutus kasvihuonekaasupäästöihin, vain vuoden 2029 loppuun asti. Jäsenvaltioiden on toimitettava näitä poikkeuksia koskevat keskeiset kansalliset säännökset ja soveltamisedellytykset arvonlisäverokomitealle viimeistään 6.7.2022. Jäsenvaltioiden, jotka haluavat soveltaa muiden jäsenvaltioiden poikkeuksia, on viimeistään 6.10.2023 annettava säännöt kyseisten mahdollisuuksien käyttämisestä. Muiden jäsenvaltioiden soveltamat poikkeukset eivät ole vielä tarkasti tiedossa. Käytössä olevien tietojen mukaan vähintään 12 prosentin verokantoja ei ole 1.1.2021 sovellettu liikennepolttonesteisiin.

Polttoaineiden hintojen nousun ei arvioida vaikuttaneen merkittävästi arvonlisäveron kokonaiskertymään hintojen nousun myötä alkuvuonna 2022, sillä kotitalouksien polttoaineisiin kuluttama aiempaa suurempi osuus kulutusmenoista on pääsääntöisesti pois muusta Suomessa tapahtuvasta arvonlisäverotuksen piirissä olevasta kotitalouksien kulutuksesta. Kulutuksen siirtymällä on kuitenkin tällöinkin vaikutusta kokonaisverotuottoon siltä osin kuin kulutusta siirtyy pois alennetun verokannan alaisista hyödykkeistä.

Arvonlisävero on yleinen kulutusvero, jonka tarkoituksena on kerätä valtiolle verotuloja tehokkaasti kysyntää ja kilpailua vääristämättä. Alennetut verokannat vähentävät verotuloja ja niiden on useissa taloustieteellisissä tutkimuksissa todettu heikentävän verojärjestelmän ja talouden tehokkuutta. Alennetut arvonlisäverokannat eivät yleensä ole tehokkaita välineitä tiettyjen yhteiskuntapoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi muun muassa siksi, että veron alentamisen siirtyminen hintoihin on epävarmaa. Tehokkaampia keinoja ovat siten suorat tukijärjestelmät, koska ne voidaan kohdistaa tarkemmin haluttuihin kohteisiin. Alennettujen arvonlisäverokantojen käytön laajentaminen vaikeuttaisi myös pyrkimyksiä siirtää verotuksen painopistettä tuloverotuksesta kulutuksen verottamiseen.

Polttoaineista kannettavan polttoaineeveron alentamisella olisi merkittäviä valtiontaloudellisia vaikutuksia, vaikka vaikutus myytävän polttoaineen litrahintaan jäisi vaikutuksiltaan vaatimattomaksi nykyisessä hintatilanteessa. Kuten edellä todetaan, polttoaineiden hintojen nousun ei arvioida juurikaan lisänneen arvonlisäveron kertymää. Alennus ei siten ole katettavissa arvonlisäverokertymän nousulla vaan edellyttäisi muiden verojen korottamista tai menojen pienentämistä, jotta se ei heikentäisi valtiontaloutta.

Energian hintojen noususta aiheutuvia liikkumisen kustannuksia kompensoidaan erityisesti henkilöille, jotka tarvitsevat autoa asunnon ja työpaikan välisiin matkoihin. Asunnon ja työpaikan

välisten matkakustannusten perusteella tuloverotuksessa myönnettävää vähennystä korotetaan määräaikaisesti heinäkuun alusta voimaan tulevilla lainsäädäntömuutoksilla. Korotusta sovelletaan verovuoden 2022 tuloverotuksessa.

Helsingissä 29.6.2022

Valtiovarainministeri Annika Saarikko